

MÄÄRUS

[Registreerimise kuupäev] nr
[Registreerimisnumber]

Kohanemistoetuse taotlemise, toetuse eraldamise ning toetuse tagasinõudmise tingimused ja kord

Määrus kehtestatakse teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse § 23 lõike 2 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse kohanemistoetuse (edaspidi *toetus*) taotlemise, toetuse eraldamise ning toetuse tagasinõudmise tingimused ja kord.

§ 2. Toetuse andmise eesmärk ja üldised põhimõtted

- (1) Toetuse andmise eesmärk on kaasata Eesti teadus- ja arendusasutusse, ülikooli või evalveeritud rakenduskõrgkooli välisriikidest teadlasi, kes toovad Eesti teadus- ja arendustegevusse uusi teadmisi ja aitavad tõsta Eestis elluviidavat teadus- ja arendustegevuse kvaliteeti.
- (2) Toetust antakse Eestisse saabuva teadlase palkamiseks ning tema elluviidava projekti kulude katmiseks.
- (3) Projekt on Eestis elluviidav teadus- ja arendustegevus, mille tulemusel luuakse eeldused edasiseks Eestis tehtavaks teadus- ja arendustegevuseks, sealhulgas teadus- ja arendustegevuse rahastusvoorudes osalemiseks.
- (4) Toetuse taotleja on teadus- ja arendusasutus, ülikool või evalveeritud rakenduskõrgkool, mis sõlmib toetuse eraldamise korral välisriigi teadlasega töölepingu.
- (5) Toetust annab teadus- ja arendustegevuse poliitika rakendusüksus Sihtasutus Eesti Teadusagentuur (edaspidi *rakendusüksus*).

2. peatükk

Toetatavad tegevused, toetuse suurus ja toetuse kasutamise periood

§ 3. Toetatavad tegevused

- (1) Toetust antakse järgmistele tegevustele, mis aitavad kaasa käesoleva määruse paragrahvis 2 nimetatud eesmärgi saavutamisele:

- 1) alus- ja rakendusuringute ning eksperimentaalarenduse läbiviimine;
- 2) teadus- ja arendustegevuseks vajalike seadmete ja taristu soetamine, hooldamine ja kaasajastamine;
- 3) teadustaristu, sealhulgas välisriikides asuva teadustaristu kasutamine;
- 4) projektiga seotud riigisisene ja rahvusvaheline koostöö;
- 5) teadus- ja arendustegevuse tulemuste tutvustamine ja levitamine;
- 6) projektiga seotud isikute pädevuse arendamine;
- 7) välisriigi teadlase Eestisse tööle asumisega otseselt seotud tegevused.

(2) Toetus on ette nähtud iseseisva projekti täitmiseks ning sellest teiste uurimisprojektide omafinantseeringu katmine ei ole lubatud.

§ 4. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

(1) Kui antav toetus on riigiabi, ei ole enne taotluse esitamist tehtud kulud abikõlblikud.

(2) Juhul kui taotletav toetus on käsitatav riigiabina konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 mõistes, lähtutakse toetuse andmisel Euroopa Komisjoni määrusest (EL) nr 651/2014 „ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks” (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*), artiklist 25, ja sellele kohaldatakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatud.

(3) Kui toetust taotletakse üldise grupierandi määruse alusel, sõltub toetuse määr artiklites 25 ja 25b sätestatud tingimustest ja taotlus peab olema esitatud enne tegevustega alustamist.

(4) Kui käesoleva määruse tegevuse toetamiseks antav toetus on vähese tähtsusega abi, lähtutakse toetuse andmisel Euroopa Komisjoni määrusest (EL) nr 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023) (edaspidi *vähese tähtsusega abi määrus*), ja sellele kohaldatakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud.

(5) Kui toetus on riigiabi, siis ei anta toetust taotlejale, kelle suhtes on Euroopa Komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, tehtud toetuse tagasinõudmise otsus, mis on täitmata, või juhul, kui taotleja on raskustes olev ettevõte.

(6) Kui toetus on riigiabi, siis ei kohaldata käesolevat määrust ka muudel üldise grupierandi määruse artikli 1 lõigetes 2–6 ning vähese tähtsusega abi määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud juhtudel.

(7) Rakendusüksusel on taotluse menetlemise käigus vajadusel õigus nõuda taotlejalt täiendavaid dokumente riigiabi või vähese tähtsusega abi andmise hindamiseks.

§ 5. Toetuse kasutamise periood, projekti eelarve ja toetuse määr

(1) Toetuse kasutamise periood on 24 kuud.

(2) Toetuse kasutamise periood algab toetuslepingus kokkulepitud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui kuus kuud arvates taotluse rahuldamise otsuse teatavakstegemisest.

(3) Projekti eelarve on 76 000 eurot aastas, millest taotleja omafinantseering moodustab vähemalt 50 protsenti ehk 38 000 eurot.

(4) Projekti eelarve sisaldab personali- ja teadustöö otseseid kulusid ning kaudseid kulusid. Kaudsete kulude suurus on kuni 25 protsenti otseste kulude summast.

(5) Toetuse arvestusperioodi väiksem ühik on kalendrikuu.

3. peatükk

Toetuse taotlemine ning nõuded taotlejale ja taotlusele

§ 6. Toetuse taotlemine ja nõuded taotlusele

(1) Toetuse taotlemiseks korraldab rakendusüksus eelarveliste vahendite olemasolul taotlusvooru kuni neli korda aastas. Rakendusüksus kuulutab taotlusvooru välja oma veebilehel.

(2) Toetuse taotlemine ja menetlemine toimub Eesti Teadusinfosüsteemis (edaspidi *ETIS*).

(3) Taotlus esitatakse ETISi kaudu eesti keeles või inglise keeles, kui taotleja ei valda eesti keelt.

(4) Taotluses märgitakse vähemalt järgmised andmed:

- 1) teadlase nimi;
- 2) toetust taotlev asutus;
- 3) teadus- ja arendustegevuse valdkond ja eriala;
- 4) andmed teadlase töötamise või õppimise kohta;
- 5) teadlase publikatsioonide ja tööstusomandi andmed, projektidega seotuse andmed koos selgitustega, kus on märgitud teadlase viimase viie aasta teadus- ja arendustegevus, ning töö- ja elukoht taotlemisele eelnenud 12 kuu jooksul;
- 6) projekti kirjeldus koos tegevus- ja ajakavaga;
- 7) kirjeldus koostööst teadlasega, tema integreerimisest taotleja asutusse ja tema projekti panusest taotleja strateegiliste eesmärkide saavutamisse;
- 8) teadus- ja arendustegevuse eetiliste ja andmekaitse aspektide ning eetiliste riskide maandamise meetmete kirjeldus.

§ 7. Nõuded taotlejale ja teadlasele

(1) Toetust võib taotleda teadlasele, kes:

- 1) ei ole taotluse esitamisele vahetult eelnenud 12 kuu jooksul Eestis töötanud ega püsivalt elanud;
- 2) on pärast doktorikraadi kaitsmist omandanud täiendava uurimistöö kogemuse.

(2) Toetuse eraldamise korral on taotleja kohustatud sõlmima teadlasega tähtajatu või tähtajalise töölepingu kestusega vähemalt 24 kuud.

(3) Teadlane peab toetuse kasutamise perioodil töötama täistööajaga taotleja juures ja tema töö tegemise asukoht peab olema Eestis.

(4) Teadlane ei või toetuse kasutamise perioodil olla Eestisse sissetuleva ega Eestist väljamineva järeldoktori grandide saaja, stardi- või rühmagrandi vastutav täitja ega (põhi)täitja.

4. peatükk

Taotluse menetlemine, taotluse rahuldamine ja toetuse eraldamine

§ 8. Taotluse tehnilise kontrolli läbiviimine

(1) Taotluse tehnilise kontrolli viib läbi rakendusüksus.

(1) Tehnilise kontrolli käigus hinnatakse taotleja, teadlase ja taotluse vastavust käesoleva määruse nõuetele.

(2) Kui taotluses esineb vormilisi puudusi või ebatäpsusi, tagastab rakendusüksus taotluse taotlejale ning määrab tähtaja puuduste kõrvaldamiseks haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(4) Rakendusüksus võib jätta taotluse läbi vaatamata, kui:

- 1) teadlane, taotleja või taotlus ei vasta käesolevas määruises sätestatud nõuetele ja mittevastavust ei ole võimalik taotlust sisuliselt muutmata kõrvaldada;
- 2) taotleja ei ole kõrvaldanud puudusi rakendusüksuse määratud tähtjaks ja tähtaega ei ole ennistatud.

(5) Taotleja on kohustatud rakendusüksust viivitamatult teavitama asjaoludest, mis mõjutavad taotluse vastavust käesoleva määruse nõuetele.

§ 9. Taotluse hindamise nõuded

(1) Taotluste hindamiseks kehtestab rakendusüksus hindamisjuhendi.

(3) Taotlusi hinnatakse järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- 1) projekti teaduslik põhjendatus, teostatavus ja teaduslik tase;
- 2) teadlase pädevus ja potentsiaal ning tema viimase viie aasta teadus- ja arendustegevus;
- 3) teadlase asutusse integreerimise põhjendatus ja läbimõeldus.

(3) Taotlusi hinnatakse hindamiskriteeriumite lõikes skaalal 1 (mitterahuldav) kuni 5 (suurepärase) hindamissammuga 0,5 punkti.

(4) Hindamiskriteeriumi kvalifitseerumislävend on 3 punkti. Kui vähemalt ühe hindamiskriteeriumi hinne jääb alla kvalifitseerumislävendi, jäetakse taotlus rahuldamata.

(5) Kui taotluse lõplik punktisumma jääb alla 80 protsendi maksimaalsest võimalikust lõplikust punktisummast, jäetakse taotlus rahuldamata.

§ 10. Taotluse hindamine ja rahastusettepaneku tegemine

(1) Taotlust hindab rakendusüksuse hindamiskoogu (edaspidi *hindamiskoogu*).

(2) Hindamiskoogu kinnitab taotluste lõpphinnangud ja paremusjärjestuse ning teeb rakendusüksusele põhjendatud ettepaneku:

- 1) taotlus rahuldada;
- 2) taotlus rahuldada tingimustega;
- 3) taotlust mitte rahuldada.

(3) Hindamiskoogu teeb rakendusüksusele taotluse rahuldamise ettepaneku paremusjärjestuse alusel kuni selleks ettenähtud rahaliste vahendite lõppemiseni.

(4) Taotluses olevate teaduseetika ja andmekaitse aspektide hindamise korraldab rakendusüksus. Rakendusüksusel on õigus seada taotluse rahuldamiseks täiendavaid tingimusi.

(5) Rakendusüksus teeb taotlejale ja teadlasele kättesaadavaks taotluse esialgse hinnangu, asukoha paremusjärjestuses ning teaduseetika ja andmekaitse aspektide hindamise tulemused ning määrab ärakuulamise tähtaja.

(6) Teadlasel ja taotlejal on õigus ärakuulamise käigus esitada kirjalik arvamus taotluse hinnangu kohta.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud juhtudel teeb rakendusüksus taotlejale rahastamissetpaneku.

(8) Kui rahastamissetpanekus on seatud täiendavad tingimused, annab taotleja nõusoleku nende täitmiseks. Kui taotleja nõusolekut ei anna, jätab rakendusüksus taotluse rahuldamata.

§ 11. Taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ning kord

(1) Rakendusüksus teeb hindamisinõukogu ettepaneku alusel otsuse:

- 1) taotlus rahuldada;
- 2) taotlus rahuldada tingimustega;
- 3) taotlust mitte rahuldada.

(2) Rakendusüksus jätab taotluse rahuldamata, kui

- 1) hindamisinõukogu on teinud vastava ettepaneku;
- 2) vähemalt ühe hindamiskriteeriumi hinne jääb alla käesoleva määruse § 9 lõikes 4 sätestatud kvalifitseerumislavendi;
- 3) taotluse lõplik punktisumma jääb alla käesoleva määruse § 9 lõikes 5 sätestatud piirmäära;
- 4) taotleja ei ole nõustunud rahastamissetpanekule seatud tingimustega.

§ 12. Toetuse eraldamine

(1) Toetuse eraldamiseks sõlmitakse kolmepoolne leping teadlase, taotleja ja rakendusüksuse vahel pärast käesoleva määruse paragrahv 11 lõike 1 punktides 1 või 2 nimetatud otsuse tegemist.

(2) Kui enne lepingu sõlmimist selgub, et taotleja, teadlane või taotlus ei vasta käesolevas määruuses sätestatud nõuetele, on rakendusüksusel õigus jätta leping sõlmimata.

5. peatükk

Toetuse kasutamise aruandlus, projekti tulemuste avalikustamine, projekti ajutine peatamine ja projekti ennetähtaegne lõpetamine

§ 13. Toetuse kasutamise aruandlus

(1) Toetuse kasutamise perioodi lõppemisel või projekti ennetähtaegsel lõpetamisel on toetuse taotleja koostöös teadlasega kohustatud esitama rakendusüksusele toetuse kasutamise lõpparuande.

(2) Lõpparuande koostatakse eesti või inglise keeles ning taotleja esitab selle ETISe kaudu toetuslepingus määratud tähtajaks.

(3) Lõpparuande vormi ja selles esitatavate andmete loetelu kehtestab rakendusüksus.

(4) Lõpparuandes esitatakse vähemalt järgmised andmed:

- 1) projekti tulemused;
- 2) finantsaruanne, mis on kooskõlas taotleja raamatupidamise andmetega;
- 3) projekti teadusandmete haldamise ülevaade;
- 4) taotluse rahuldamise otsuses seatud tingimuste täitmise kirjeldus (kui asjakohane);
- 5) juhul, kui uurimistööl on puutumus Nagoya protokolliga, selgitus sellekohase hoolsuse rakendamisest;
- 6) projekti põhitulemuste populaarteaduslik lühikokkuvõte eesti ja inglise keeles.

(5) Rakendusüksus jätab lõpparuande heaks kiitmata, kui:

- 1) see ei vasta käesolevas määruses sätestatud nõuetele ning mittevastavus ei ole kõrvaldatud rakendusüksuse määratud tähtajaks;
- 2) projektis on jäetud järgimata olulised toetuse kasutamise nõuded;
- 3) esinevad olulised puudused projekti eesmärkide saavutamisel.

(6) Kui toetuse taotleja ei ole lõpparuannet esitanud 60 päeva jooksul toetuslepingus sätestatud tähtajast, on rakendusüksusel õigus eraldatud toetus tagasi nõuda.

§ 14. Toetatud projekti tulemuste avalikustamine

(1) Toetatud projekti tulemuste avaldamisel viidatakse, et projekti on rahastatud toetuse vahenditest. Toetusele viitamine on kohustuslik ETIS-e klassifikatsiooni järgi 1.-3. kategooria publikatsioonides.

(2) Projekti tulemusena avaldatud ja toetusele viitavate publikatsioonide terviktekstid teeb taotleja avalikkusele ETIS-e kaudu kättesaadavaks, kui seda ei reguleeri teised õigusaktid. Kui kirjastus piirab publikatsioonidele juurdepääsu ajaliselt, teeb taotleja publikatsioonide terviktekstid ETIS-e kaudu avalikkusele kättesaadavaks pärast piirangu lõppemist.

(3) Projekti lõpparuande põhitulemuste eesti- ja ingliskeelse populaarteadusliku lühikokkuvõtte teeb rakendusüksus avalikult vabalt kättesaadavaks.

§ 15. Toetatud projekti ajutine peatamine

(1) Teadlasel on õigus taotleda projekti ajutist peatamist tema vanemapuhkuse, kaitseväeteenistuse, haiguse või muu erakorralise asjaolu puhul, mis muudab projekti täitmise võimatuks või oluliselt raskendatuks.

(2) Projekti ajutiseks peatamiseks esitab toetuse taotleja rakendusüksusele põhjendatud taotluse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis enne peatamise perioodi algust.

(3) Rakendusüksus hindab toetuse perioodi ajutise peatamise taotluse põhjendatust ning rahuldab või jätab selle rahuldamata.

(4) Projekti ajutist peatamist võib kokku taotleda kuni kolmeks aastaks.

(5) Projekti ajutisel peatamisel toetusleping peatub ning toetuse kasutamise perioodi lõpptähtaeg pikeneb peatatud aja võrra edasi.

§ 16. Toetatud projekti ennetähtaegne lõpetamine

(1) Rakendusüksusel on õigus toetuse eraldamine ennetähtaegselt lõpetada, kui:

- 1) toetuse taotleja on esitanud põhjendatud taotluse toetuse eraldamise ennetähtaegseks lõpetamiseks;
- 2) taotleja või teadlane ei vasta toetatud projekti täitmise ajal käesolevas määruses sätestatud tingimustele;
- 3) taotleja või teadlane on toetatud projekti täitmisega seoses rikkunud õigusaktides sätestatud nõudeid;
- 4) teadlane ei ole objektiivsetel põhjustel võimeline toetatud projekti täitma;
- 5) taotleja või teadlane on esitanud tahtlikult valeandmeid või toetatud projektiga seotud tegevuses on ilmnunud loomevargus või petturlus;
- 6) rakendusüksus ei rahulda toetatud projekti ajutise peatamise taotlust ja projekti elluviimine projekti taotluses kirjeldatud viisil ei ole võimalik.

(2) Enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsuse tegemist võimaldab rakendusüksus taotlejal ja teadlasel esitada kirjalik ühine arvamus toetatud projekti ennetähtaegse lõpetamise kohta rakendusüksuse määratud tähtjaks.

(3) Toetuse ennetähtaegsel lõpetamisel on taotleja kohustatud rakendusüksusele tagasi kandma kasutamata toetuse koos proportsionaalse osaga kaudsetest kuludest hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul arvates toetuse eraldamise lõpetamise otsuse kehtima hakkamisest.

(4) Toetuse ennetähtaegsel lõpetamisel esitab taotleja rakendusüksusele projekti lõpparuande vastavalt käesoleva määruse §-le 13.

6. peatükk **Toetuse tagasinõudmine**

§ 17. Toetuse tagasinõudmine

(1) Taotleja on kohustatud võimaldama rakendusüksusel viia läbi toetuse kasutamise kontrolli ning osutama selleks igakülgset abi, samuti esitama rakendusüksuse nõutud dokumendid.

(2) Rakendusüksusel on õigus lähtudes rikkumise raskusest toetus osaliselt või täies mahus tagasi nõuda ja toetuse eraldamise otsus osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistada, kui:

- 1) taotleja on esitanud valeandmeid;
- 2) eraldatud toetust on kasutatud mittesihotstarbeliselt;
- 3) eraldatud toetust kasutatakse majandustegevuseks ja ei ole täidetud sellekohast riigiabi vormi.

(3) Mittesihotstarbeliselt kasutatud toetuse võib rakendusüksus taotlejalt tagasi nõuda koos proportsionaalse osaga kaudsetest kuludest.

(4) Kui toetuse eraldamise otsus tunnistatakse kehtetuks tagasiulatuvalt, võib rakendusüksus taotlejalt eraldatud toetuse tagasi nõuda.

(5) Kui rakendusüksus on teinud toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise otsuse, peab taotleja otsuses nimetatud toetuse tagasi maksma 60 kalendripäeva jooksul arvates otsuse kehtima hakkamisest.

(6) Tagasimaksmisele kuuluva toetuse võib ajatada taotleja põhjendatud taotluse alusel, kui korraga maksmine seab taotleja olulisel määral makseraskustesse.

§ 18. Rakendussäte

Enne käesoleva määruse jõustumist eraldatud kohanemistoetustele kohaldatakse toetuse taotlemise ajal kehtinud tingimusi ja korda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristina Kallas
minister

(allkirjastatud digitaalselt)
Triin Laasi-Õige
kantsler